

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ БРАЗИЛІЇ: КЛЮЧОВІ ІНСТИТУТИ ТА СФЕРИ РЕАЛІЗАЦІЇ

BRAZIL'S ECONOMIC DIPLOMACY: KEY INSTITUTIONS AND AREAS OF IMPLEMENTATION

Грачевська Т.О.,

orcid.org/0000-0001-6214-6767

кандидат історичних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Університету митної справи та фінансів

У статті авторка проаналізувала специфіку використання економічної дипломатії Бразилією не лише для підвищення її міжнародної конкурентоспроможності, а й як ефективного засобу зміни чинного світового порядку. Надано характеристику провідним інститутам та сферам реалізації економічної дипломатії Бразилії. Було встановлено, що для сучасної економічної дипломатії Бразилії є характерними принципи прагматизму та балансування між провідними геополітичними акторами світу (США, КНР) задля забезпечення своїх національних інтересів, а також дотримання такого принципу як «автономія через участь». Було зазначено, що у процесі аналізу будь-яких ініціатив Бразилії в сфері економічної дипломатії варто брати до уваги такий феномен як «зовнішньополітичний каудильїзм», який проявляється у великій ролі президента та його персональних радників, незважаючи на наявність як демократичних інститутів, так і кадрових дипломатів. Охарактеризовано ключову роль у здійсненні економічної дипломатії Бразилії міністерства закордонних справ (Ітамараті), у складі якого функціонують секретаріат з економічних та фінансових питань, секретаріат з питань сприяння торгівлі, науки, технологій, інновацій та культури, секретаріат з питань клімату, енергетики та навколишнього середовища, співробітники котрих й вирішують різні питання економічної дипломатії. Розкрито головні завдання економічної дипломатії Бразилії, які полягають у тому, щоб забезпечити економічний суверенітет держави, ефективну взаємодію з міжнародним економічним середовищем з врахуванням як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Досліджена роль банків у розвитку економічної дипломатії Бразилії. Підкреслено, що Центральний Банк Бразилії реалізує заходи, спрямовані на реалізацію ініціатив з фінансової інтеграції, результатом котрих є укладання міжнародних угод про надання фінансових послуг та здійснення інвестицій. Ключові типи бразильської економічної дипломатії були охарактеризовані (торгівельна, інноваційна, інвестиційна, аграрна та екологічна). Досліджено роль бізнес-об'єднань у реалізації економічної дипломатії Бразилії. Виокремлено пріоритетні сфери залучення інвестицій Бразилії з метою пришвидшення її індустріального розвитку. Участь Бразилії у реалізації економічної дипломатії як у двосторонньому, так і багатосторонньому форматах, була досліджена.

Ключові слова: Бразилія, економічна дипломатія, Глобальний південь, «зовнішньополітичний каудильїзм», Ітамараті, Центральний Банк Бразилії, Бразильське агентство з просування торгівлі та інвестицій (ApexBrasil), Бразильська асоціація зовнішньої торгівлі, МЕРКОСУР.

In this article, the author analyses the specifics of Brazil's use of economic diplomacy not only to enhance its international competitiveness, but also as an effective means of changing the current world order. The leading institutions and areas of implementation of Brazil's economic diplomacy are characterised. It was established that Brazil's modern economic diplomacy is characterised by the principles of pragmatism and balancing between the world's leading geopolitical actors (the US and China) in order to secure its national interests, as well as adherence to the principle of 'autonomy through participation'. It was noted that in the process of analysing any of Brazil's initiatives in the field of economic diplomacy, it is worth taking into account such a phenomenon as 'foreign policy caudillismo', which manifests itself in the important role of the president and his personal advisers, despite the existence of both democratic institutions and career diplomats. The key role of the Ministry of Foreign Affairs (Itamaraty) in Brazil's economic diplomacy was described, which includes a secretariat for economic and financial issues, a secretariat for trade promotion, science, technology, innovation and culture, and a secretariat for climate, energy and the environment, whose staff deal with various issues of economic diplomacy. The main tasks of Brazil's economic diplomacy are to ensure the economic sovereignty of the state and effective interaction with the international economic environment, taking into account both internal and external factors. The role of banks in the development of Brazil's economic diplomacy is examined. It is emphasised that the Central Bank of Brazil implements measures aimed at realising financial integration initiatives, resulting in the conclusion of international agreements on the provision of financial services and investments. The key types of Brazilian economic diplomacy were characterised (trade, innovation, investment, agricultural and environmental). The role of business associations in the implementation of Brazil's

economic diplomacy has been studied. Priority areas for attracting investment to Brazil with the aim of accelerating its industrial development have been identified. Brazil's participation in the implementation of economic diplomacy in both bilateral and multilateral formats has been studied.

Key words: Brazil, economic diplomacy, Global South, 'foreign policy caudillismo', Itamaraty, Central Bank of Brazil, Brazilian Trade and Investment Promotion Agency (ApexBrasil), Brazilian Foreign Trade Association, MERCOSUR.

Постановка проблеми. Для найбільшої економіки Латинської Америки, Бразилії, продовж останніх років характерними є високі показники розвитку та модернізації, які навіть визначаються як «бразильське економічне диво». Варто зазначити, що отримати такі результати вдалося не в останню чергу завдяки активному залученню потенціалу механізмів та інструментів економічної дипломатії. Цілеспрямоване та виважене їх застосування створює умови не лише для захисту національних інтересів Бразилії у сфері економіки та забезпечення її міжнародної конкурентоспроможності, а й розглядається як дієвий засіб зміни чинного світового порядку. Бразилія неодноразово заявляла про свої прагнення посилити свою роль на міжнародній арені. Задля досягнення такої амбітної мети Бразилія останніми роками провела низку реформ, спрямованих на підвищення ефективності її політичних та економічних інститутів, що у поєднанні зі створенням модерної інфраструктури та привабливим інвестиційним середовищем, дозволяє позиціонувати Бразилію як перспективну країну для реалізації різноманітних проєктів в економічній сфері. Саме тому економічна дипломатія, першочерговим завданням якої є диверсифікація партнерів та зміцнення позицій на міжнародній арені, буде й далі активно використовуватися Бразилією не тільки для активізації торгівлі, отримання інвестицій, розвитку інновацій, а й для вирішення блоку питань, які порівняно нещодавно з'явилися у міжнародній черзі денній (наприклад, екологічні питання, що набули нового значення завдяки розвитку зеленої економіки). Вищезазначене й робить актуальним розгляд специфіки економічної дипломатії Бразилії, яка активно реалізується як у глобальному, так і регіональному вимірах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з усвідомленням необхідності розвитку співробітництва України з країнами Глобального Півдня не в останню чергу через зростання їх геополітичної ролі в світі та можливості протидіяти російському впливу, в українському науковому дискурсі окреслилась тенденція збільшення досліджень, об'єктом яких виступають країни Латинської Америки, Африки, Азії. Українські науковці Довгаль О.А. та Довгаль Г.В. сфокусували свою дослідницьку увагу на особливостях реалізації інноваційних моделей розвитку країнами Латинської Америки. Аналізуючи місце стартапів у розвитку економічної дипломатії

Бразилії, вони дійшли до висновку, що характерною їх рисою є здійснення копіювання та тиражування стартапів з метою їх адаптації до потреб внутрішнього бразильського ринку [2, с.51]. Впливу прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток Бразилії була присвячена стаття Кузнецової Н.В [5]. Зарубіжна дослідниця Рената Кавальканти Муніс проаналізувала можливості використання економічної дипломатії для забезпечення розвитку. Зокрема, у рамках вказаного дослідження було проаналізовано особливості інвестицій Нідерландів, спрямованих на розвиток різних секторів Бразилії, зокрема портів [13]. У статті Н. Матвієвського, присвяченій аналізу досвіду забезпечення розвитку національної економіки, надана характеристика заходів, які дозволили Бразилії перетворитися на одного із світових лідерів експортерів сільськогосподарської продукції [6]. Таким чином, можна резюмувати, що економічна дипломатія Бразилії знаходиться у полі зору як вітчизняних, так і закордонних дослідників, що пояснюється її вагомою роллю в арсеналі методів забезпечення інтересів Бразилії на міжнародній арені.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Необхідно зазначити, що для дослідження економічної дипломатії Бразилії як певної гармонійної системи, доцільно більш глибоко та усестороннє проаналізувати ключові державні та недержавні інституції, які мають компетенцію реалізувати ініціативи у сфері економічної дипломатії та їх залученість до реалізації її різних типів.

Формулювання цілей статті. Ціль статті полягає у тому, щоб проаналізувати ключові аспекти функціонування інституцій Бразилії, які наділені повноваженнями реалізовувати завдання економічної дипломатії, та визначити ключові сфери використання економічної дипломатії в контексті забезпечення національних інтересів Бразилії на міжнародній арені.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із фундаментальних факторів, що визначають конкурентоспроможність держави на міжнародних ринках, добробут її громадян та її стійкість, є розвиток національної економіки. Розвиток глобалізаційних процесів призвів до того, що реалізація економічної політики кожної держави світу не є ізольованою, а навпаки, набуває все більшої залежності від зовнішніх факторів, інтегрується у світове господарство. Саме тому розвиток економічної дипломатії набуває

особливого значення, адже саме успішне її застосування може забезпечити економічний суверенітет держави, ефективну взаємодію з міжнародним економічним середовищем з врахуванням як внутрішніх, так і зовнішніх факторів.

У 2023 році для бразильської економіки було характерно зростання у 2,9 відсотка, що дозволило їй зайняти місце у дев'ятці найбільших економік світу, з валовим внутрішнім продуктом 2,17 трильйонів доларів США у відповідності з даними державного Бразильського інституту географії та статистики [4]. Успішні показники економічного розвитку та географічна віддаленість Бразилії від осередків геополітичного напруження в Європі, Африці, Азії, на Близькому Сході сприяють формуванню уявлень про неї як про країну нових можливостей та ініціатив. Це й дозволяє економічній дипломатії Бразилії отримувати нові імпульси для свого розвитку.

Для сучасної економічної дипломатії Бразилії є характерними принципи прагматизму та балансування між провідними геополітичними акторами світу (США, КНР) задля забезпечення своїх національних інтересів, а також дотримання такого принципу як «автономія через участь». Здійснення цього принципу забезпечується завдяки наявності таких складників як високий рівень самоврядування муніципалітетів та штатів Бразилії, яка є федеративною державою, створення належних умов для забезпечення участі громадян у політичному житті країни та їх активному залученню до міжнародної діяльності Бразилії.

До реалізації завдань економічної дипломатії Бразилії залучається ціла низка як державних органів, так і неурядових інституцій, виважена та ефективна взаємодія яких й дозволяє їй успішно реалізовувати. Однак, при аналізі будь-яких ініціатив Бразилії в сфері економічної дипломатії варто брати до уваги такий феномен як «зовнішньополітичний каудильїзм», який проявляється у великій ролі президента та його персональних радників, незважаючи на наявність як демократичних інститутів та кадрових дипломатів [1].

Традиційно ключова роль у здійсненні економічної дипломатії Бразилії належить міністерству закордонних справ (Ітамараті). У складі міністерства функціонують секретаріат з економічних та фінансових питань, секретаріат з питань сприяння торгівлі, науки, технологій, інновацій та культури, секретаріату з питань клімату, енергетики та навколишнього середовища, співробітники котрих й вирішують різні питання економічної дипломатії [9].

З метою належного виконання завдань економічної дипломатії відбувається щільна взаємодія міністерства закордонних справ Бразилії з такими міністерствами як Міністерство сільського гос-

подарства та тваринництва, Міністерство науки, технологій та інновацій, Міністерство підприємництва, мікропідприємництва та малого бізнесу, Міністерство розвитку, промисловості, торгівлі та послуг, Міністерство інтеграції та регіонального розвитку, Міністерство навколишнього середовища та зміни клімату та іншими.

Важлива роль у реалізації економічної дипломатії Бразилії належать банкам. Наприклад, Центральний Банк Бразилії реалізує заходи, спрямовані на реалізацію ініціатив з фінансової інтеграції, результатом котрих є укладання міжнародних угод про надання фінансових послуг та здійснення інвестицій. Доцільно наголосити, що Центральний банк зазвичай долучається до підготовки тих двосторонніх та багатосторонніх угод, у яких містяться положення про надання певних фінансових послуг та інвестиції в електронну комерцію з метою здійснення належного регулювання цих нових інструментів [10]. Національний банк економічного та соціального розвитку Бразилії забезпечує фінансування тих бразильських компаній, які працюють закордоном, тим самим сприяючи зростанню експорту та представленості Бразилії у реалізації різних інфраструктурних проєктів.

Бразильське агентство з просування торгівлі та інвестицій (ApexBrasil) також відіграє непересічну роль у вирішенні завдань економічної дипломатії. Ця структура розпочала свою роботу у 2003 року задля співробітництва як з державними, так і приватними структурами з метою просування бразильських товарів на міжнародному ринку. Головна мета діяльності агентства полягає у збільшенні частки бразильських як великих, так і малих підприємств у світовій економіці, завдяки зростанню експорту, інтернаціоналізації компаній, залученню іноземних інвестицій [7]. Підтвердженням ефективності діяльності агентства може слугувати святкування відкриття ним 500 міжнародних ринків у період з 2003 по 2025 роки 15 грудня 2025 року, що відбулося разом з відкриттям власної його штаб-квартири у Бразиліа [7]. Такі показники свідчать, безумовно про зміцнення позицій економічної дипломатії Бразилії та її конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Важливим суб'єктами економічної дипломатії Бразилії виступають наступні бізнес-об'єднання: Національна конфедерація промисловості, Національна конфедерація торгівлі товарами, послугами та туризму, Бразильська асоціація зовнішньої торгівлі, Національна конфедерація сільського господарства та тваринництва, Бразильська асоціація виробників та імпортерів напоїв, Бразильська асоціація кавової промисловості та інші. Вказані об'єднання надають допомогу бразильським виробникам у просуванні їх

товарів на ринках інших держав. Бразильська асоціація зовнішньої торгівлі, яка була створена ще у 1970 році, має багато успішних прикладів просування на зовнішніх ринках підприємств, що спеціалізуються в різних сферах виробництва та надання послуг. Доцільно зауважити, що дана організація упродовж всього часу свого існування узгоджувала свою діяльність не лише з представниками центральних органів влади, а й з представниками штатів, що позитивно вплинуло на збільшення експорту, зменшення рівня бюрократизованості та вартості здійснення певних операцій, що позитивно позначилось на збільшенні конкурентоспроможності бразильських товарів та послуг у порівнянні з виробниками з інших країн. Цього вдалося досягнути завдяки організації зустрічей, присвячених питанням зовнішньої торгівлі та зміцнення діалогу між представниками приватного та державного секторів, диверсифікації видів діяльності, спрямованої на здійснення операцій з товарами та послугами [8].

Важливими суб'єктами економічної дипломатії Бразилії, які здійснюють представництво та захист її інтересів за кордоном, виступають дипломатичні представництва. До їх функцій у сфері економічної дипломатії можна віднести наступні: сприяння торговельно-економічному співробітництву у двосторонньому форматі, залучення інвестицій, створення та підтримання зав'язків з представниками ділових кіл країни перебування, формування позитивного іміджу Бразилії та поширення інформації про можливість виходу на бразильські ринки. У контексті інформування про можливість розвитку співробітництва дипломатичні представництва можуть організувати бізнес-місії, проводити інформаційні кампанії та різні заходи, спрямовані на просування економічного потенціалу Бразилії.

Таким чином, можна підсумувати, що у Бразилії задля практичного втілення завдань економічної дипломатії, функціонує ефективна система, складниками якої виступають як державні, так і недержавні інституції, яким вдалося знайти оптимальні механізми представництва інтересів бразильських виробників та надавачів послуг на міжнародних ринках.

У рамках економічної дипломатії Бразилії найбільш ефективно реалізуються такі її типи як торговельна, інноваційна, інвестиційна, аграрна та екологічна.

Для торговельної дипломатії Бразилії наразі притаманним є реалізація як у традиційних, так і цифрових форматах. Зовнішньоторговельна палата Бразилії, повноваження котрої передбачають зростання міжнародної конкурентоспроможності та продуктивності економіки, є важливим суб'єктом реалізації торговельної дипломатії.

З метою виконання окреслених завдань у її складі функціонують такі органи як Стратегічна Рада, Виконавчий комітет та Консультативна рада приватного сектору [1].

Найважливішими торговельними партнерами Бразилії на сучасному етапі виступають КНР, США, РФ та Європейський Союз. Роберто Гуларт, професор з Університету Бразилія, характеризуючи роль КНР у розвитку міжнародної торгівлі Бразилії, зазначив наступне у своєму інтерв'ю для Deutsche Welle: «Міжнародна торгівля Бразилії вже немислима без Китаю. Це найважливіша країна призначення для бразильського експорту. У 2023 році до Китаю було поставлено товарів на суму 104 мільярди доларів. Це втричі більше, ніж до США» [4]. Важливим торговельним партнером Бразилії серед країн Південної Америки є Аргентина.

Бразилія зацікавлена розвивати торговельну дипломатію не лише у двосторонньому форматі, а й у багатосторонньому. Зокрема мова йде про розвиток торговельної дипломатії у рамках такої організації як МЕРКОСУР. У січні 2026 року була укладена угода про зону вільної торгівлі між цією організацією та Європейським Союзом. Це у значній мірі полегшить доступ на європейський ринок яловичини, нафтопродуктів, сої, цукру, промислових виробів, що складають основу бразильського експорту. Бразилія, у свою чергу, отримає можливість значно дешевше отримувати такі товари з країн ЄС як ветеринарна продукція, лікарські препарати, промислова продукція, комплектуючі для виробництва транспортних засобів.

Наразі торговельна дипломатія Бразилії має гарні перспективи для розвитку, на думку бразильського економіста Ф.Родрігеса, оскільки має не лише широкий асортимент продукції для експорту, а й вона є відкритою для всіх охочих, здійснювати взаємовигідну торгівлю [4].

У XXI столітті Бразилія, незважаючи на реалізацію низки ініціатив, спрямованих на впровадження інновацій, продовжує значною мірою орієнтуватися на свої природні ресурси, у першу чергу нафтогазові. Усвідомлюючи необхідність змінити такий стан речей, одним із важливих завдань економічної дипломатії є пошук можливостей для залучення великих промислових компаній до міжнародних проєктів, присвячених інноваціям та технологічному розвитку.

Задля реалізації зазначеного завдання у 2017 році розпочалась втілення програми розвитку інноваційної дипломатії, яка має на меті просування іміджу Бразилії як країни інновацій, зростання представленості бразильських інновацій на міжнародній арені, активізацію співробітництва з партнерами з інших країн щодо створення та впровадження інновацій. У 2024 році

у таких країнах як Німеччина, Португалія, Мексика, Швеція у рамках реалізації означеної програми було організовано ряд заходів. Наприклад, у грудні 2024 року у столиці Німеччини був проведений «День бразильських інновацій», у рамках якого були продемонстровані здобутки бразильських науковців щодо дослідження штучного інтелекту та можливостей використання сучасних цифрових технологій [14].

Ще одним напрямком інноваційної дипломатії Бразилії є підтримка бізнес-інкубаторів. Значний відсоток з них виконують роль акселераторів у різних сферах та організаційних формах виробництва та ділової активності. Характерною рисою функціонування саме бразильських бізнес-акселераторів (таких як мережа *Aceleradora.net*) є їх діяльність не лише у великих містах, а й у середніх та маленьких містечках.

Розвивати інноваційну дипломатію неможливо без залучення інвестицій, саме тому зараз Бразилія активно розвиває й інвестиційну дипломатію з метою пришвидшення її індустріального розвитку.

Як зазначає українська дослідниця Н. Кузнецова, важливим складником успішної реалізації інвестиційної дипломатії Бразилії було широке поширення висунення виробничих вимог як дієвого інструменту здійснення регулювання іноземних інвестицій [5]. Основна увага приділялася тому, щоб інвестиції сприяли створенню високотехнологічних підприємств повного циклу виробництва. Саме з цією метою у Бразилії була розроблена державна програма підтримки інвестицій PSI, яка надає підтримку саме тим іноземним інвесторам, які зацікавлені у розробці та впровадженні інноваційних технологій. За умовами цієї програми податкові пільги надаються саме тим інвесторам, які створюють нові робочі місця. Найбільш успішним виявилися підприємства з іноземним капіталом у таких високотехнологічних галузях як виробництво електронної та побутової техніки, автомобілебудування.

За останні роки Китай збільшив свої інвестиції в різні сфери економіки Бразилії. Країни уклали домовленості у квітні 2023 року про залучення китайських інвестицій у такі сфери як промисловість, торгівля, розвиток цифрової економіки [1]. Важливо відмітити, що Китай також впродовж останнього десятиріччя диверсифікував напрямки вкладення своїх інвестицій, спрямовуючи їх у такі сектори як енергетика, виробництво автомобілів, сільське господарство. Перспективною для залучення інвестицій у Бразилії є автомобільна галузь, адже ключові виробники автомобілів наразі розглядають її як ринок майбутнього й готові активно вкладати свої кошти. Іншими важливими інвесторами в економіку Бразилії виступають США та країни ЄС. Традиційно

США здійснювали інвестиції у сферу високих технологій та підтримували безпековий сектор. У сучасних умовах геополітичної невизначеності у значній мірі успішність інвестиційної дипломатії Бразилії буде визначатися її можливістю балансування між США та КНР, протистояння між якими має стійку тенденцію до посилення.

Посилення позицій Бразилії на міжнародній арені не в останню чергу пов'язано також з успішною реалізацією аграрної дипломатії.

Для аграрної дипломатії Бразилії головною метою є утвердження її як провідного постачальника продовольчих товарів на світові ринки. На сучасному етапі Бразилія зберігає лідируючі позиції на ринках кави, цукрової тростини, сої, м'яса та цитрусових. У рамках реалізації аграрної дипломатії Бразилія не лише інтенсивно здійснює пошук нових ринків збуту своєї продукції, а й активно розширює двосторонні відносини з тими країнами, на ринках яких має вже міцні позиції. Для зміцнення позицій на аграрних ринках різних держав Бразилія системно запроваджує принципи сталого розвитку у сільському господарстві, активно впроваджує інноваційні технології (передусім у сфері заощадження енергетичних ресурсів), контроль за обсягами використання різних хімічних речовин для вирощування рослин.

Бразилія за останні роки перетворилась на світового лідера на ринку засобів захисту рослин. Як зазначає Андерсон Накаксе, генеральний директор та співзасновник компанії *Oken Finance*, ринок захисту рослин Бразилії досягнув 14,3 млрд доларів у 2024 році. На думку експерта, такі показники були зумовлені виробництвом таких культур як соя, кукурудза, цукрова тростина та кава. Для бразильського агробізнесу у сегменті засобів для захисту рослин, середньорічний темп зростання становить 1,7%, що відображає його розширення [11].

На сучасному етапі конкурентами Бразилії на світовому ринку засобів рослин виступають США та КНР. Майбутнє Бразилії на цьому ринку буде залежати від її готовності запроваджувати інновації, стійкі та ефективні рішення, швидко змінювати нормативно-правову базу з урахуванням змін світових стандартів та регламентів. У цьому контексті варто широко використовувати як класичні, так і інноваційні інструменти та методи економічної дипломатії.

Важливим складником діяльності Бразилії на міжнародній арені є реалізація екологічної дипломатії. Найбільший інтерес для Бразилії представляють ініціативи стосовно розвитку «зеленої» економіки. Бразилія активно розвиває співробітництво у цьому контексті з ЄС, який інтенсивно працює над впровадженням зеленого курсу. Важливими напрямками двостороннього

співробітництва між Бразилією та ЄС у цій сфері є наступні: розробка та впровадження технологій з низьким вмістом вуглецю, забезпечення біорізноманіття, дотримання положень, викладених у Паризькій угоді, створення умов для забезпечення сталого управління природними ресурсами [3].

У двосторонньому форматі екологічна дипломатія Бразилії активно розвивається з Канадою. Обидві країни спільно працюють над реалізацію принципів екологічної стійкості та екологічного розвитку. Бразилія та Канада співпрацюють у рамках реалізації Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (UNFCCC), Конвенції про біологічне різноманіття (CBD), беруть участь у роботі Глобального екологічного фонду (GEF). Канада долучається до фінансування екологічних ініціатив у Бразилії, спрямованих на збереження унікального природного ландшафту, шляхом участі у роботі міжнародних організацій, наприклад групи Міжамериканського банку розвитку (МБР) [12].

Канада та Бразилія консолідують зусилля для боротьби зі змінами клімату й підтримають одна одну у випадках екологічних лих та катастроф, спричинених ними. Так, у липні 2023 року Бразилія відправила 105 пожежників для боротьби з лісовими пожежами, які вирували на території Канади. У свою чергу, Канада виділила 300 000 доларів США допомоги Бразилії з метою ліквідації наслідків великої повені та надання допомоги постраждалим мешканцям бразильського штату Ріу-Гранді-ду-Сул у квітні-травні 2024 року [12].

Бразилія також активно залучає дипломатичні інструменти для залучення іноземних інвестицій для збереження природного різноманіття Амазонії, використовує переговори, присвячені кліматичним та екологічним питанням, для отримання переваг та преференцій у питаннях торгівлі.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Бразилії вдалося створити належні умови для реалізації різних напрямків економічної дипломатії, що позитивно позначається не лише на зміцненні її позицій на міжнародній арені, а й дозволяє успішно виконувати завдання щодо забезпечення економічної безпеки. Економічна дипломатія Бразилії відзначається багатовекторністю та здатністю легко трансформуватися, адаптуючись до змін на світових ринках. Економічна дипломатія спрямована сприяти закріпленню статусу за Бразилією високотехнологічної держави, спроможної диктувати свої правила на міжнародній арені. Бразилія, успішно застосовуючи інструменти економічної дипломатії, намагається підтримувати паритет й не вступати у відкриту конфронтацію зі США та КНР, які є її важливими економічними партнерами.

Перспективним аспектом подальших досліджень особливостей реалізації економічної дипломатії Бразилії є проведення аналізу того, як вона зможе використовувати дипломатичні інструменти в цифровій та зеленій економіці, розвиток яких є запорукою успіху у сучасному світі, якій тяжіє до багатополярності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бразилія: основні тренди внутрішньої та зовнішньої політики URL: https://prismua.org/brzil_trends/
2. Довгаль О. А., Довгаль Г. В. Особливості реалізації національних інноваційних моделей розвитку Бразилії, Чилі та Мексики. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С.49-54.
3. Європейський Союз і Бразилія URL: https://www.eeas.europa.eu/brazil/european-union-and-brazil_en?s=191
4. Койфер Т., Самуель Р. Як завдяки Китаю і Росії процвітає економіка Бразилії URL: <https://www.dw.com/uk/ak-zavdaki-kitau-i-rosii-procvitae-ekonomika-brazilii/a-68513559>
5. Кузнецова Н.В. Вплив прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток країн, що розвиваються (на прикладі Бразилії) *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2019 № 36. С. 13-20. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/download/593/589/>
6. Матвієвський Н. Міжнародний досвід забезпечення розвитку національної економіки *Академічні візії*. 2024. №38. С. 1-11. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1468>
7. Офіційний сайт Бразильського агентства з просування експорту та інвестицій (Agência Brasileira de Promoção de Exportações e Investimentos) URL: <https://apexbrasil.com.br/>
8. Офіційний сайт Бразильської асоціації зовнішньої торгівлі (Associação de Comércio Exterior do Brasil) URL: <https://www.aeb.org.br/>
9. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ Бразилії (Ministério das Relações Exteriores) URL: <https://www.gov.br/mre/en>
10. Офіційний сайт Центрального Банку Бразилії (Banco Central do Brasil) URL: <https://www.bcb.gov.br/en>
11. Світовий ринок ЗРП продовжує зростати, лідером є Бразилія та США URL: <https://superagronom.com/news/20380-svitoviy-rinok-zzr-prodovjuye-zrostatiliderom-ye-braziliya-ta-ssha>
12. Canada-Brazil relations URL: <https://www.international.gc.ca/country-pays/brazil-bresil/rerelations.aspx?lang=eng>

13. Cavalcanti Muniz, R. Economic diplomacy as a tool for development: A critical analysis of the use of economic diplomacy in Dutch port development investments in Brazil Renata Cavalcanti. [Doctoral Thesis, Erasmus University Rotterdam, ISS PhD]. 2023. 225 p. URL: <https://pure.eur.nl/en/publications/economic-diplomacy-as-a-tool-for-development-a-critical-analysis/>

14. Relatório Programa de Diplomacia da Inovação 2023 URL: <https://www.gov.br/mre/pt-br/assuntos/ciencia-tecnologia-e-inovacao/Relatorio2023ProgramadeDiplomaciadaInovao.pdf>

Дата першого надходження статті до видання: 13.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.05.2026